

Секція «Інтегрований розвиток транспортних систем»

УДК 339.9

ЯКІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТРАНСПОРТНОГО СЕКТОРУ КРАЇНИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

*Н.В. Гриценко канд. екон. наук, доцент
Український державний університет залізничного транспорту*

Глобалізація сучасного стану держави ставить на першу ланку його економічний розвиток, що є одним з першочергових завдань. Звичайно економіка об'єднує багато різних сфер, однак, однією з головних, яка потребує особливої уваги, була і залишається транспортна система. Для розвитку вітчизняної економіки важливим є підвищення ролі транспортного комплексу, що забезпечує життєдіяльність населення, якісний розвиток економіки держави, збереження обороноздатності та можливість досягнення високоефективних зовнішньоекономічних відносин країни.

Відомо, що в транспортну систему входять різні види транспорту, які доповнюють один одного, та сприяють перевезенню пасажирів та вантажів. Як і завжди, вантажні перевезення займають більшу частку у транспортній системі. Однак, ситуація з карантинним режимом викликала не аби яку фінансово-економічну кризу в Україні, внаслідок якої суттєво зменшився випуск промислової та будівельної продукції. Ця ситуація визвала скорочення попиту насамперед на вантажні перевезення практично за всіма основними видами транспорту. Пасажирські перевезення за багатьма напрямками взагалі прекратили рух, що вдарило по економіці країни.

Сьогодні транспортний сектор країни у цілому задовольняє лише базові потреби економіки та населення у перевезеннях. Рівень безпеки, показники якості та ефективності перевезень пасажирів та вантажів, енергоефективності, техногенного навантаження на довкілля не відповідають сучасним вимогам.

Спостерігається відставання в розвитку транспортної мережі, це стосується автошляхів. Масова автомобілізація населення стає альтернативою громадському транспорту, що створює новий стиль життя та забезпечує мобільність населення. Разом з тим, в умовах зростаючих темпів автомобілізації країни невисокий загальний рівень якості шляхів є однією з причин великої кількості дорожньо-транспортних подій.

Залізничний транспорт країни потребує повного оновлення основних виробничих фондів та шляхів сполучення. Залізнична галузь тримається тільки на вантажних перевезеннях, що у сучасній ситуації претерпеває зменшення обсягів перевезення. Внаслідок низького рівня тарифів, недостатньої компенсації з бюджету витрат на перевезення пільгових категорій пасажирів пасажирські залізничні перевезення взагалі характеризуються збитковістю.

Морські порти України за якісними, технічними характеристиками, такими як глибина, засоби перевантаження і зберігання, технічний стан причалів і устаткування, рівень автоматизації та комп'ютеризації, залишилися у плачевному стані.

Аеропорти потребують суттєвої модернізації. Основні фонди потребують оновлення, пропускна спроможність на сьогодні дуже мала, що призводить до збитків. У деяких аеропортах проблемою залишається неможливість подовжувати смугу, що може призвести до міграції деяких авіакомпаній. Не має можливості створити резерв електричного живлення, що приносить дискомфорт пасажирам, в разі поломки основного джерела.

Незадовільний стан вітчизняної інноваційної та високотехнологічної складової транспортної галузі пояснюється недостатнім рівнем інвестування, низьким рівнем тарифів на соціально значимі пасажирські перевезення, що підлягають державному регулюванню; обмеженим фінансуванням з державного та місцевих бюджетів; відсутністю коштів на просте відтворення основних фондів, внаслідок заниження їх вартості та недостатнього рівня амортизаційних відрахувань; відсутністю інвестицій на умовах концесій, державно-

приватного партнерства; недосконалістю механізмів лізингу. Нестача інвестицій призвела до стрімкого старіння рухомого складу та транспортної інфраструктури, що зумовлює невідповідність технічного і технологічного рівня вітчизняного транспорту європейським вимогам.

Рівень сервісного обслуговування залишається на дуже низькому рівні.

Наша країна знаходиться у вигідному географічному положенні і має великий транзитний потенціал, однак із-за транспортно-економічних проблем використовує даний позитивний елемент в неповному обсязі.

Транспортна інфраструктура відстає у своєму розвитку, особливо це спостерігається у транспортно-логістичних технологіях, мультимодальних перевезеннях, рівні контейнеризації, що зумовлює високу частку транспортних витрат у собівартості продукції.

В транспортному комплексі склалося неоднорідне конкурентне середовище: від повністю приватизованого автомобільного та річкового транспорту до державної власності на залізничному транспорті та в морських портах.

Транспортна система потребує реформування та подальшої модернізації. На державному рівні необхідно створити умови які будуть направлені на отримання як вітчизняних так і іноземних інвестиції у транспортні проекти. Необхідна оновлена законодавча база, завдяки якій підвищиться інвестиційна привабливість транспортного сектору країни. Даний шлях повинен забезпечити конкурентне середовище, створити умови для удосконалення економічної та технологічної інтеграції транспортного комплексу з вантажовласниками. А головне, створення нової транспортно-логістичної мережі, яка буде спрямована на інтеграцію транспортної системи країни.

Отже, транспортна мережа потребує розвитку, який сприятиме економічному та соціальному розвитку країни. Потрібна цільова програми комплексного розвитку та модернізації транспорту, яка передбачатиме заходи з нормативно-правового забезпечення та створення сприятливого інвестиційного клімату з урахуванням бюджетних та небюджетних джерел інвестування. З точки зору загальнонаціональних потреб та інтересів, призначення програми полягає у визначенні ключових проблем, цілей, принципів та пріоритетів розвитку транспортної системи країни. Реалізація транспортної програми сприятиме суттєвому підвищенню ефективності транспортної системи в цілому та сталому розвитку економіки.

Література:

1. Макозов О.В. Основні аспекти розвитку транспортної системи України / О.В. Макозов, А.С. Глазкова // Вісник економіки транспорту і промисловості. – № 43, 2013, с. 50-52.
2. Бойко О.В. Сталий розвиток транспортної системи України / О.В.Бойко, З.П. Двудіт // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.18. – С. 94-103.
3. Логутова Т.Г., Полторацький М.М. Сучасний стан транспортної інфраструктури України. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2015. Вип. 2 (12). Т. 2. С. 8–14.
4. Мохова Ю.Л. Значення транспортної галузі в системі національної економіки України. Дон ДУУ. Менеджер. 2015. № 1 (69). С. 88–96.